

מוֹטִיב

על שם ליאורה דיין

ירחון בנושא שירה וספרות עברית

יסמין אבן
עדנה אפק
עודד בן־דורי
ענת גרילקריף
תמר חלוצי
שני כסיף
חגית מנדרובסקי
לאה צבי (דובז'ינסקי)
גלי רביץ
אורנה ריבלין

גיליון 7 | מרס 2016, אדר ב' ה'תשע"ו

בֵּין הַיָּם וְהַמְדְּבָר

גיליון שביעי מתחיל...

אנו שמחים לפרסם את הגיליון השביעי של ירחון השירה והספרות "מוטיב" בנושא בין הים והמדבר.

בגיליון זה תמצאו כאמור עשר יצירות העוסקות בטבע, בים ובמדבר – ממשיים או מופשטים, אמתיים או מטפוריים.

קריאה מהנה,
אלירן דיין, יאיר בן־חור

ירחון "מוטיב" הוא כתב עת מקוון לעת עתה המתפרסם אחת לחודש. כל גיליון יעסוק בנושא שהמערכת תבחר, ויפורסמו בו עשר יצירות. העבודה בירחון מתבצעת בהתנדבות מלאה, אי לכך אין לצפות לתגמול כספי כלשהו על פרסום יצירות, לרבות לא לתגמולים כלשהם; בשליחת יצירה לפרסום נאשר היוצר את אפשרות פרסומה בירחון, ולא יהיו ליוצר השגות או טענות באשר לפרסום או לאי־פרסום יצירתו בירחון.

ליאורה דיין ז"ל הייתה אוהבת אדם. אהבתה הגדולה ביותר הייתה למילה הכתובה ולקריאת ספרות ושירה, ואותם קראה עד סוף ימיה. ירחון "מוטיב" נוסד לזכרה ונושא את שמה.

אורב לך פּדָלְתוֹת
פּחֲלוֹנוֹת אורב לך
פּאֹר
עֲלִיף.

סוּעַר שְׁחַרְעֶשֶׂב גְּלִים־גְּלִים
מַה לְךָ ?

הַמֵּית זֵם רְחוֹקָה
נִכְנָס בָּךְ שְׁגָעוֹן –

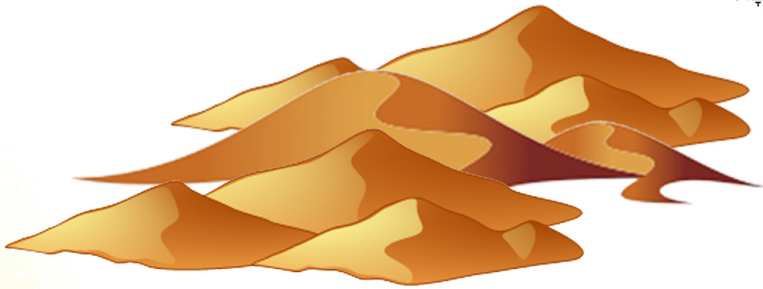
בְּיָמִים מֵהֶלְכֶת
וּבְלִילוֹת
שְׁחַר־שָׁחַר
מִן הַדְּלָתוֹת וּמִן הַחֲלוֹנוֹת.

אורב לך
קול
פּאֹר
סִכִּין לוֹחֶשֶׁת
דְּמָךְ אוֹזֵל,
הַמֵּית זֵם רְחוֹקָה,
שְׁגָעוֹן נִכְנָס בָּךְ
קול אורב לך
בְּדָלְתוֹת וּבַחֲלוֹנוֹת
שְׁחַרְעֶשֶׂב סוּעַר עֲלִיף גְּלִים־גְּלִים פּאֹר.

אורנה ריבלין היא משוררת. עובדת בספרייה המרכזית באוניברסיטת תל אביב, פרסמה משיריה באנתולוגיות ובכתבי עת. ספרה "ריקוד הקולות" יצא לאור בהוצאת ספרי עיתון 77 ב-2013.

לילה מדברי | לאה צבי (דובז'ינסקי)

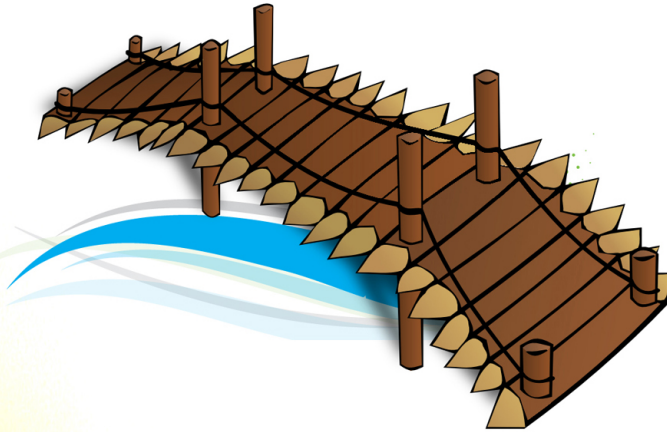
יְלֵה מְדַבְרֵי קְפוּא, מְמֵרוּמֵי
מְנֵזֵר סְנֵטָה קְתֵרִינָה,
עֵטוּפָה, אֶפּוּפָה בְרוּחָה
שֶׁל קְתֵרִינָה הַקְדוּשָׁה,
דְּמִיּוֹת מְצוּפְפוֹת בְּחֶשֶׁכָה
נְעוֹת בְּאֶקְסֵטֶזָה שֶׁל שְׁתִּיקָה,
עַל אֲדָמָה קְפוּאָה, בְּלֵב מְדַבֵּר,
מְקִיאָה אוֹתָהּ מִמְּנֵי
בְּצִבְעִים עֲזִים
צִבְעֵי מְדַבֵּר.

לאה צבי (דובז'ינסקי) היא מאמנת מוסמכת, מנחת קבוצה בתל-השומר, קבוצה של נשים שבעליהן נכי צה"ל הסובלים מפוּסט טראומה. הוציאה שני ספרים, "לאן נעלם הצחוק של אבא?" וספר שירים בשם "לאה צבי (דובז'ינסקי) שירים".

במדבר א' עודד בן־דורי

מ
שפחה
עומדת על גֶּשֶׁר
מְחִכָּה
לְשִׁפּוֹן.

עודד בן־דורי הוא מהנדס בחברת סטארט־אפ ומשורר. בוגר השומר הצעיר. בוגר קיבוץ בית ישראל. בוגר קורס המנחים של פרויקט מיכא"ל.

ה חושבת לה הגברת המשגעת הזאת
והיא עודנה בתוף קצף של אשליה רופסת
שם ברצועת החוף המליחה
פעמיה מערבה והגלים נגרות
המבט מצטמצם וזחוח
יבחן את קו האפק
מעל שובר גלים.

איש לא יוכל לסתר שפעה כי נפוח
יגעה חושפת גויחה הגרומה
לירי ומזמים שמנצחים צניחותה
משלש ערוה מאחורי פסת חוט
ודדים
שפכים ונכלמים.

החמה תשלח חמתה לאכל עלבונה
ראשה לצרב אישונה
תשיל משלדה שכבות של שנים
מאבנות וסדוקות
לא תוכל עוד לכחש נפתולי בלוחה
שמשקפים אליה מתוף גם נרגש שלא יודע להשיל מימיו
מבלי להתיו את קצפו שצורב את פפות רגליה הנחרצות
ומצע החול הוא הרכות היחידה מתחת לתשישותה השוקעת.

שני כסף היא עורכת לשונית ומשוררת.

ייתי שמחה להולד מתדוש
ממי שפיר למי מזל
כי אני טובה יותר במים
לא יפה לי הנוף המדברי
מתבשרת
מגלה בו צחיות הנפש.
במים אני נובעת
רוויה תמיד
בכל החושים.
במים אני בתיים
בפעם הבאה שאבוא לכאן
קראו לי
בת אגם.

גלי רביץ היא מטפלת מוסמכת ברפואה סינית ומקצועות המגע. שיריה התפרסמו ברשתות החברתיות.

להיות גל 1 ענת גריילקריף

ב

קֶשֶׁה לְהִיּוֹת גֵּל
עֵטוֹר נְגוּר קְצוּף
בְּקֶשֶׁה לְלִטֵף בְּכַתְרָה
אֶת הַחֹל הַרְטָב
בְּקֶשֶׁה שְׂיִגַע בָּהּ
אוֹר יָרֵחַ כְּסוּף
בְּקֶשֶׁה
כָּל שְׂחָלֶף עוֹד יָשׁוּב
רַק גְּלֵי מַחְשָׁבוֹת הַתְּנַפְצוּ לָהּ
מְצִיָּרִים עַל הַחוּף
נְתִיבָם הַחֲשׁוּף.

ענת גריילקריף היא משוררת וסופרת. ספר השירה הראשון שלה "שומעים את צעדיך" יצא לאור ב-2014. בימים אלה נשלמת כתיבתו של ספר פרוזה המתאר את קורות משפחתה לאורך ההיסטוריה הארוכה של המאה הקודמת.

אבא שלי קיפל את הים | עדנה אפק

בָּא שְׁלִי הָיָה סֶפֶן,
וְאָהֵב וְצִלַח אֶת הַיָּם.
בְּבִקְרֵי הַכִּינְ שְׁתֵּי פְרוֹסוֹת יָם וְרִבָּה
בְּכַעֲרָב תְּבִיטָה מִמִּי יָם וְחִמָּאָה.
כָּל יוֹם הָיָה מְקַפֵּל אֶת הַיָּם
צָד לְצָד,
כְּמוֹ תְּכֵילֶה
וּמְהֵלֵךְ בּוֹ, בְּתַרְבֵּה.
יּוֹם אֶחָד שָׁכַח אָבִי לְקַפֵּל אֶת הַיָּם
וְטָבַע,
בְּיַבְשָׁה.

עדנה אפק היא מרצה וחוקרת בתחומי חינוך, ספרות ותרבות. כותבת שירים וסיפורים לילדים ולמבוגרים. חלקם התפרסמו באנתולוגיות ובכתבי עת שונים.

נה היא בתחנה האחת האחרונה בטרם תלך, הבטחה אחת.

ההבטחה לחזור אל החוף הוא הייתה תלויה ועומדת בתוכה, הכרחית ומכריחה אותה בשארית כוחותיה להתרונקן אל המקום שאהבה כל כך. אולי רק הפעם במקום קצף של נחמה עקרה יחזיר לה אהבה. לא חזרתי בשבילך, חזרתי בשבילי, חשבה.

אך בשובה, המקום הממשי כבר לא היה. על פניו, היו פניו: היה החול והעקבות והשיממון המעורפל, המצטמצם כמו מבעד לעדשה. וזולת הזיכרון עליו העפילו המילים?

אילו היה לה את מי לשאול הייתה בוחרת מילים בקפידה. איך זה שבעיר קטנה כל כך דחסו כל כך הרבה פיסות של ים? אפשר ממש לאסוף אותן, כמו צדפים, כל אחד ועיטורו וקצהו המשונן: ים של צפון ושל דרום ושל מרכז, ים של חצי חוף וים של חול עמוק. פעם היא לא אהבה את הים כלל, וכעת נדמה שהוכנעה וסוף-סוף נסחפה להקשיב. נשבתה בספו של מה שכמעט אבד. הנחמה בהייתה כאחת האדם נגעה אטית, כבאדוות, בתוכה: גלים של תשוקה גם הם גלי צליל שאפשר להתפרק מתוכם ואליהם. תמיד תהיה שמש ותמיד יהיה זוג ומשפחה וכלב שרץ הרחק לפנייהם, עוצר להביט לאחור שמה הרחיק לכת. כשהייתה קטנה יותר הייתה נותנת הכול להיות הכלב הזה.

עכשיו נמשים שמשיים כבר צוירו על לחייה והחום מתרפק לאטו על כתפיה. גלגל החמה בוקע מגואש שמים חזור ורקוע ללא תקנה. גם אם באיזו מציאות דמיונית שהייתה מציירת לעצמה, אפשר היה ששלומי לא היה כאן מימיו, הייתה חושבת עליו. כשהיה, הייתה מרחפת לצדו, נוגעת-לא-נוגעת, כמו רוח קלילה של תחילת ערביים, זו שאיננה תופסת כמה חיכו לה. רוצה להדק את מצב הביניים של הימצאותו ולו רק בזיכרון. גם זה קרוב.

פעם הייתה מציירת, לעתים על פני ילדים. מציירת שמחה עד שתתהווה לכדי גומות אמת. ולעתים, לעצמה, ציורי מחשבה רק כדי לעזור לה לראות את מה שיפה מעט יותר. אבל עכשיו הפכו המילים לכלי נאמן מעט יותר, פותחות וטורקות חלומות בהקיץ כמו עפעפיים. כל שהיה, עתה תלוי ועומד. כמו פתח לתחילת חידה שנשכחה זה מכבר, התעתוע מתלפף סביבה לגעגוע.

זיכרון מחויך של שייכות מפליג אליה וסירת מפרש עומדת דומם באופק מלהטת לאטה. מלהטטת. החיוך לא שלה, הנוף תמיד קרוב ובלתי אפשרי למגע, תקתוקים של מטקות וגרירת רגליים קלה על חול וציפורים שרות ועונות זו לזו במחול מקורי, מקורי. נוף מכורבל בריחות ובצלילים.

ועתה התקתוק המכני. ואם תגבש כחול בין ידי הילד לארמון, וגל קטן יהרוס אותו בטבעיות רבה יותר מאותם המאמצים עצמם שהושקעו בידיים קטנות בבניית הארמון? לו היה עמה בוודאי היה מבקש ממנה תשובה. היא הייתה מתנצלת ואומרת שלא התכוונה להיות הבטחה לא ממומשת. אך איזו הבטחה מתכוונת כאמת, ואם ישנה אמת בכלל. אם ישנה אמת, בוודאי הייתה תופסת אותה, את האמת, בידיה, כאותו ילד המוליך יד ביד לאופק אחר את מי שאָתו, עד שתתחפר לה האמת בגומחה חשוכה שמטיל לב השמש.

בוודאי ברגע הזה הייתה בוחרת לה להסב מפניו וללכת.

תמר חלוצי היא סופרת ומחזאית, סיפור ומחזה שלה התפרסמו בכתב העת "בגלל".

פעם הראשונה שפגשתי עץ, פגשתי ממש זאת אומרת, הייתה בכיתה א'. תרצה המורה לימדה כפל במקום חיבור וחסור. אי אפשר היה לחשב את זה באצבעות, ודווקא לי היא קראה לבוא ללוח. הלוח היה גדול ושחור ועליו שתי ספרות ענקיות בצבע לבן ואיקס ביניהן. מהר מאוד חנקו דמעות את גרוני. צחקוקים מרושעים של הילדים ניקרו את הגב שלי ומלמטה השתחרר זרם.

ברחתי. המכנסיים שלי שרפו מאוד, אבל רק רצייתי לעוף משם. רצתי לאן שלקחה אותי הרוח. לחורשה. צנחתי תשוש על האדמה. חול ועלים יבשים נדבקו לי למכנסיים הרטובים. כשהתאוששתי נעמדתי והסתכלתי בעצים ובשמים מציצים להם מהענפים שהשתרכו כמו שְׁעוֹת ארוכות ועבות. אני זוכר שהתרגשתי. כאילו גיליתי בית אמתי.

העץ הראשון שחיבקתי קרא לי. הוא קרא לי בשם שלי, אורי. הסתכלתי לכל הכיוונים לראות אם יש שם מישהו, אבל לא. זה היה הוא. הקליפה שלו דגדגה באצבעותיי עוד לפני שנגעתי בה. הרגשתי אותה מחוספסת על העור שלי. עשיתי צעד קטן. ועוד אחד. הושטתי יד. כשהרגשתי עם היד שלי את הקליפה שלו באמת, יכולתי לשמוע אותו מבקש: "חבק אותי!"

הקפתי את הגזע שלו בידיי והגעתי רק עד החצי. הלב שלי בער. ככה הרגשתי בבית. נראה לי שגם הוא הרגיש בבית אתי. הוא דיבר אליי. סיפר לי דברים. ואז שחררתי אותו ועברתי לעץ אחר, ועוד אחד. עד שהתעייפתי ונרדמתי על האדמה. הרגשתי קל. כאילו אני בעצמי קליפה של עץ.

הרבה שנים עברו מאז. החורשה הפכה למקום הקבוע שלי. היה שם שקט, והוא לחלח לתוכי. יום אחד פשוט הפסקתי ללכת לבית הספר ורק לחורשה הלכתי. במשך כמה ימים חשבו שאני סתם חולה, אבל בשלב מסוים התקשרו לאימא שלי והיא חיכתה לי בבית. ביקשה ממני לשבת והציתה סיגריה. "אני לא יודעת מה לעשות אתך, ילד, היא פתחה. הקול שלה נשמע שבור. "תראה, זה לא יכול להמשיך ככה. אני עובדת קשה. אתה לבדך בבית כל היום. לפחות לבית ספר תלך." הפה שלי היה יבש, אבל בכל זאת הצלחתי לתלוש ממנו מילה: "בסדר." אימא הנהנה בראשה, כאילו הרגיעה את עצמה שבאמת הכול יהיה בסדר. למרות ששנינו ידענו שלא. בערב ישבנו לצפות בטלוויזיה, הקרינו סרט על ילד שאבא שלו התאבד. הסתכלתי אל אימא שלא הסתכלה אליי חזרה, ואמרתי: "אני זוכר מה קרה לאבא." אימא וזה באינחות על הספה. היא אספה קערה ובה קליפות גרעינים והלכה למטבח. שמעתי אותה שוטפת כלים, כאילו להבהיר לי שאין לה שום כוונה לענות. רציתי להעמיד פנים כאילו לא מזיז לי, אבל לא הצלחתי לעבוד על עצמי.

לפני שהלכתי לישון ניגשתי לאימא לאחל לה לילה טוב. היא נראתה עייפה כל כך. העיניים שלה היו אדומות ונפוחות. הסתכלנו זה אל זה. הרמתי אליה מבט, והמילים פשוט יצאו מתוכי שוב כאילו שנים חיכו להיאמר: "אני זוכר מה קרה לאבא."

הפעם היא לא התאפקה. הגוף שלה רעד נורא ואז היא קראה בקול דק ושכיר, כמו ענף שהתנפץ פעם כשדרכתני עליו: "אוי, אורי'לה!"
"אורי'לה" – הקריאה הזאת נמלטה מתוכה כמו בלי להתכוון, אבל אותי היא ליטפה. ניסיתי להיזכר מתי אימא קראה לי בשם שלי ולא הצלחתי.
יכולתי להרגיש את הקליפה שלה מדגדגת באצבעותיי עוד לפני שנגעתי. יכולתי להרגיש אותה על העור שלי, גסה ומחוספסת.
עשיתי צעד קטן לעברה. ועוד אחד.
כשהרגשתי בידי את הקליפה שלה באמת, שמעתי איך מאחוריה אימא לוחשת לעברי, כמו העץ: "חבק אותי!"

הגוף שלה היה רזה, צנום אפילו. הזרועות שלי הקיפו אותו בלי בעיה.
זו הייתה הפעם הראשונה, מאז שזכרתי את עצמי, שהרגשתי בבית.
אני חושב שבפעם ההיא גם אימא הרגישה בבית אתי.

הגית מנדרובסקי היא תסריטאית ומטפלת הוליסטית. יצירות פרי עטה התפרסמו בכתבי העת אפיריון, מאזנים, משיב הרוח ועתון 77 ובאתרים 'ליריקה' ו'פועם'. ספרה הראשון 'מפגש' ייצא בקרוב.

לבו היה עירם מאהבה,
וידו רפה, ריקה מיד אוהבת,
את אצבעו הפך לרגע למכחול,
וציר אשה אוהבת על החול.

”מעתה אותך אהב,
אותך הלב ילבש בחרף.”

ועירם וקר לבו שוב לא היה,
עת שכב על חול הים, קרוב למים,
בגדה המצירת היא אוהז,
סתו מגיע, והקיץ שוב אורז,

”מעתה אותך אהב,
אותך הלב ילבש בחרף.”

ליל חרף אהד, הקר שבלילות
גל אקרן שטף את החוף עד קלות
אשת החול נעלמה אל המצולות
”היכן שתהיי – אחריך אלף,”
הוא לחש וצעד אל הים מחיף הים, מחיף.

איש לא שאל היכן נעלם.
איש לא ידע את שמו מעולם.

יסמין אבן היא מוזיקאית ומשוררת. הוציאה ספר שירה "אשה באלכסון" (כרמל 2007) ופרסמה שירים בכתבי עת שונים (עתון 77, מאזניים, גג, עמדה, מראה), וכן במעריב וכידיעות אחרונות. הוציאה אלבום של שירי משוררים מולחנים, "לחשים" ועבודות וידאו. העלתה מופעים בפסטיבל הפסנתר, פסטיבל האישה, פסטיבל מטולה ועוד. קיבלה פעמיים פרס אקו"ם (על טקסטים ועל לחנים).

אנו קוראים לכם לקחת חלק גם בגיליון הבא...

גיליון מס' 8 של "מוטיב" יראה אור בעוד כחודש ונושא: **בין מציאות לחלום** – יצירות על החיים האמתיים והדמיוניים או הווירטואליים בעולמנו, בין הממשי למטפורי. אתם כבר מוזמנים לשלוח אלינו את יצירותיכם בנושא זה לכתובת הדואר האלקטרוני **info@motiv-magazine.co.il** נא לשלוח שירים מנוקדים וסיפורים קצרים עד 550 מילה.

תודה
אלירן יאיר

מייסד ועורך: אלירן דיין | עורך אחראי: יאיר בן-חור
גרפיקה: אלירן דיין

עקבו אחרינו גם בפייסבוק /motiv.magazine